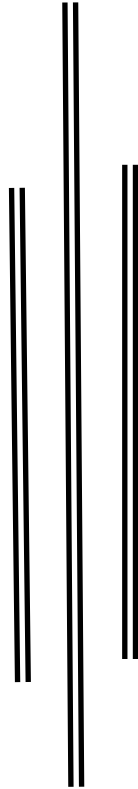

गल्याड नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
गल्याड, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

नीति तथा कार्यक्रम
आर्थिक वर्ष २०८२/०८३

नगरसभाको १७ औँ अधिवेशनमा
नगर प्रमुख एवं सभाका अध्यक्ष
गुरुप्रसाद भट्टराईद्वारा
प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को
नीति तथा कार्यक्रम

गल्याङ नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
गल्याङ, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

वि.सं. २०८२ साल असार ०९ गते

गल्याङ नगरपालिका
आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम

“बसौं बसौं लाग्ने गाँउ र सहर, समुन्नत र समृद्ध गल्याङ नगर”

नगरसभाका सदस्य ज्यू हरु,

गल्याङ नगरपालिकाको नगरसभाको १७ औं अधिवेशनमा हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

गल्याङ नगरपालिकाको गरिमामय नगरसभाको यस १७ औं अधिवेशन समक्ष आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवान्वीत महसुस गरेको छु । यस अवसरमा सर्वप्रथम यो व्यवस्था प्राप्तिमा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था एवं लोकतन्त्रको आधारभूत मूल्य मान्यताको माध्यमबाट दिगो विकास, सुशासन, समृद्धि र स्वच्छ वातावरण अनुकूल नगर स्थापनार्थ विभिन्न विषयसंग सम्बन्धित सरोकारवाला तथा नगरवासीको अमूल्य सुझावहरुलाई समेटेर तयार पारिएको यस गल्याङ नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय नगरसभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा म अत्यन्त हर्षित भएकोछु ।

यस नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपाल कानून, नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा गरेको प्रतिवद्धता, दिगो विकास लक्ष्य, नेपालको संविधान, संविधानको निर्देशक सिद्धान्त एवं नीतिहरु, नेपाल सरकारको आवधिक योजना, क्षेत्रगत नीतिहरु, वार्षिक बजेट, प्रदेश स्तरीय नीति एवं कानून, नागरिकका मौलिक हक, हामीले जनतामाभ्न गरेका प्रतिवद्धता एवं चुनावी घोषणापत्र, नागरिकका अपेक्षा एवं मागहरुलाई आधार लिइएकोछ ।

संघात्मक शासन प्रणाली बमोजिम स्थापित अधिकार सम्पन्न यस गल्याङ नगरपालिकाको “दिगो विकास व्यवस्थित शहर: स्वच्छ, समृद्ध गल्याङ नगर” स्थापना गर्ने दीर्घकालीन सोचलाई साकार बनाउदै स्थानीय सरकारप्रति जन-विश्वास अभिवृद्धि गर्ने यस नीतिको प्रमुख उद्देश्य रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु।

संघीय तथा प्रादेशिक सरकारको दीर्घकालीन सोच अनुरूप यस गल्याड नगरपालिकाको दीर्घकालीन तथा क्षेत्रगत नीतिहरूमा लिइएको लक्ष्य बमोजिम आगामी समयमा यस पालिकालाई समृद्ध र वातावरणमैत्री नगरको रूपमा व्यवस्थित गर्न आवश्यक पर्ने नीतिहरू लिइएको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त, समानीकरण, समपूरक एवं विशेष अनुदान, राजस्व बाँडफाँट र यस नगरपालिकाको आन्तरिक आय समेतलाई मध्यनजर गर्दै यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गरिएकोछ ।

नीति तथा कार्यक्रम

गल्याड नगरपालिकाको सर्वतोमुखी सामाजिक विकासमा तल्लीन रहदै आ. व २०८२/०८३ को यो नीति कार्यक्रम तयार गरिएको छ । गल्याड नगरपालिकाको नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न सम्पूर्ण जनप्रतिनिधी तथा कर्मचारी संयन्त्रबाट कार्य भई आएको व्यहोरा अवगत नै छ । नगरवासीले दिएको अगाध माया र ममताबाट प्रेरित भई मैले गल्याड नगरलाई **बसौं बसौं लाग्ने गाँउ र सहर निर्माण संगै समुन्नत र समृद्ध नगरपालिकाको** रूपमा अधि बढाउन महत्वपूर्ण नीति तथा कार्यक्रम यस सभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । गल्याड नगरपालिकाको आवश्यकता तथा नगरवासीको चाहनालाई आत्मसात गरि विकास र सेवा प्रवाहमा जवाफदेहिता, पारदर्शिता, आर्थिक अनुशासन तथा सामाजिक न्यायलाई अङ्गिकार गर्दै सुशासन युक्त नगर निर्माण का लागि विधिको शासनको सुनिश्चितता र स्थानीय जनताको जीवनस्तर माथि उकास्न स्थानीय ज्ञान, सीप र क्षमतालाई प्रश्रय दिन हामी प्रयासरत छौ । आगामी आर्थिक वर्ष **रोजगारीको** वर्ष हुनेछ । जसका लागि सहकार्य र नविनतम कार्यसहित गल्याड नगरपालिकालाई थप कृयाशिल बनाइनेछ ।

सभाका सदस्यहरु,

अब म सभा समक्ष विषयगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्दछु ।

विषयगत नीतिहरु :

क) शिक्षा भाषा कला तथा साहित्य नीति :

- गल्याड नगरपालिकाभित्र सामुदायिक विद्यालयमा कक्षा ११ र १२ मा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्याको २० प्रतिशत र क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्याको १० प्रतिशत गरिब, विपन्न र जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई पूर्ण छात्रवृत्ति प्रदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- स्थानीय पाठ्यक्रमको आधारमा पाठ्यपुस्तक लेखन कार्य सम्पन्न भई सम्पादनको चरणमा रहेकाले यसै आ. व भित्र छपाई गरि वितरण समेत गरिनेछ ।
- प्रविधिमैत्रि शिक्षण सिकाईका लागि E learning कार्यक्रम यसै आ. व देखी लागु गरिने छ ।
- निश्चित सूचकका आधारमा नगरभित्रका सबै विद्यालयको गुणस्तरियता बृद्धी गर्दै नगर नमूना विद्यालयको अवधारणालाई मुर्त रुप दिइने छ ।
- शिक्षकहरूको क्षमता अभिवृद्धिका लागि मागमा आधारित पेशागत दक्षता (विषयगत/प्राविधिक) सहित उत्प्रेरणामुलक तालिमहरु प्रदान गरिनेछ ।
- एस.इ.इ. र एस.एल.सी.ई मा ३.९ जिपिए भन्दा माथि जि.पि.ए ल्याउने सामुदायिक विद्यालयका छात्रा,छात्र र ४.० जि.पि.ए ल्याउने संस्थागत विद्यालयका छात्राछात्रलाई प्रोत्साहन सहित पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
- गल्याड बहुमुखी क्याम्पस र मालुङ्गा सार्वजनिक बहुमुखी क्याम्पसको शैक्षिक गुणस्तर वृद्धि गर्दै दुवै क्याम्पसलाई नमूना शैक्षिक केन्द्रको रुपमा विकास गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- अभिभावक विहिन, अति विपन्न बालबालिकाहरूको लागि आवश्यक शैक्षिक सामग्रीको वितरणलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- महिला शिक्षीका सुत्केरी विदामा रहेका बेला विद्यालयको शिक्षण सिकाईमा सहजीकरणका लागि वैकल्पिक शिक्षकको व्यवस्था गर्दै कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- विद्यार्थीहरूलाई विद्यावारिधी अध्ययन तथा गरिब विद्यार्थीहरूको लागि क्याम्पस तहका अनुसन्धानात्मक कार्यमा गरिने सहयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालयको समग्र पक्षको सुधारका लागि अनुगमन मूल्याडकन र नियमनलाई थप प्रभावकारी बनाउन सुपरिवेक्षकको व्यवस्था गरिने छ ।
- विद्यालय शिक्षालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्र.अ. अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिने छ ।
- खोज अनुसन्धान तथा नवप्रवर्तनलाई प्रवर्द्धन गर्न सहकार्य र समन्वयमा एक शैक्षिक अनुसन्धान केन्द्र Innovation Center को स्थापना गरिनेछ ।
- कक्षा ३, ५ र ८ को नगरस्तरीय स्तरमापन परीक्षालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ, भने उत्कृष्ट विद्यार्थी, शिक्षक र विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

- बालबालिका संग नगरप्रमुख कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालय स्तरमा अध्ययनरत छात्र-छात्राहरुलाई आत्मरक्षाका तालिम कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप खेलकुद विकास गर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- शिक्षालाई व्यवसायी र उत्पादनमुखी बनाउन विद्यालयमा परम्परागत सीपको अध्ययन गराईने नीति लिइनेछ ।
- शिक्षा भाषा तथा साहित्यको विकासका लागि गल्याङ प्रज्ञा प्रतिष्ठानको माध्यमबाट भाषा, कला सस्कृति साथै विभिन्न सास्कृतिक संघ सस्थाहरुलाई संरक्षण सम्बर्द्धन र प्रबर्द्धन गरिने छ ।
- समाजलाई सुसंस्कृत सभ्य एवं नैतिकवान बनाई अनुशासित मर्यादित योग्य र सक्षम नागरिक उत्पादन गर्न गुरुकुल शिक्षा, योग शिक्षा (पूर्विय दर्शन) र संस्कार शिक्षालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- सामुदायिक विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यलाई संघ, प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा सम्पन्न गरिने छ ।
- शिक्षाको गुणस्तरियता वृद्धिका लागि नगरशिक्षा सभाको आयोजना गरिनेछ ।
- नृत्य, गायन, वक्तृत्वकला, लेखन तथा पठनशैली लगायतका विद्याहरुमा आधारित भई विद्यार्थीहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि Galyang Talent Show कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- **उपप्रमुख संग शिक्षक कार्यक्रम** थप प्रभावकारी बनाउदै निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरभित्रका १९ विद्यालयमा सञ्चालित नेपाली पठन शिप विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै यसै शैक्षिकसत्र बाट थप १५ वटा विद्यालयहरुमा समेत लागु गरिने छ ।
- बालविकास तथा पूर्व प्राथमिक तहका शिक्षकहरुलाई पेशागत विकास तालिम व्यवस्थापन गरिने छ ।
- सफा विद्यालय सुन्दर विद्यार्थी अभियानका लागि कम्पाउण्ड तथा कक्षाकोठाको सरसफाई उत्कृष्ट राख्ने विद्यालयलाई पुरस्कृत गरिने छ ।
- विद्यालयको मर्मत तथा सम्भार कार्यका लागि आवश्यकताका आधारमा बजेट व्यवस्था गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शैक्षिक क्यालेण्डरको निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिदै प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- **उत्कृष्ट शिक्षक, विद्यार्थी, अभिभावक सम्मान कार्यक्रम** थप परिष्कृत गरिदै लगिनेछ ।
- बालबालिकाहरुलाई घर तथा विद्यालयको वातावरणले पार्ने मनोवैज्ञानिक असरका बारेमा सचेत तुल्याउन अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- असल खानपान र शारीरिक तन्दुरुस्ती शिक्षाका लागि एक विद्यालय एक योग गुरु बनाउन योगा प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालन गरिने छ ।
- किशोरावस्थाका युवायुवतीहरुमा बढ्दो लागु औषध तथा दुर्व्यसनीलाई न्यूनिकरण एवं निर्मुल गर्न क्याम्पस तहका विद्यार्थी तथा एक विद्यालय एक शिक्षकहरुलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम (TOT)को व्यवस्था मिलाई आधारभुत तथा माध्यमिक तहका विद्यार्थीहरुलाई प्रशिक्षित गरि सचेतना अभियान संचालन कार्य थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- शिक्षकहरुका बीचमा मैत्रीपूर्ण प्रतिस्पर्धाको लागि शैक्षिक विषयवस्तुमा आधारित प्रतियोगितात्मक कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- प्र.अ. नगरप्रमुख अन्तरकृया कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ । नगरभित्रका स्नातकोत्तर उत्तिर्ण कम्तिमा पांच जना व्यक्तिहरुलाई विषयगत प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम प्रदान गरि संबन्धित क्षेत्रमा परिचालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा प्राथमिक उपचार (First Aid Box) र छात्राहरुका लागि निशुल्क स्यानेटरी प्याड डिस्पोजल मेसिन उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षा संचालन भएका विद्यालयहरुलाई थप सुदृढ बनाई योग्य जनशक्ति उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा सवैको पहुँच पुग्ने गरि प्रत्यक्ष रुपमा शिक्षण सिकाईलाई व्यवस्थित बनाइनेछ, र सूचना प्रविधिको प्रयोगको माध्ययमबाट अध्यापन कार्य संचालन गर्नको लागि प्रत्येक विद्यालयमा प्रविधिको विस्तार गरिदै लगिने छ ।
- निजी तथा संस्थागत विद्यालयहरुमा विद्यार्थीको क्षमता विकासका लागि रचनात्मक क्रियाकलाप, आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिने छ ।
- नगरको भाषा कला संस्कृती रहनसहन भौगोलिकता आदिलाई समेटेर छुट्टै नगर गान तयार गर्ने कार्यको सुरुवात गरिने छ ।
- शैक्षिक संस्था, आमा समुह, रेडक्रस, युवा क्लव र विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरुको सहकार्यमा युवा परिचालन गरि मानवीय सेवा, विपद व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षण जस्ता कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- शिक्षामा समतामुलक पंहुचको सुनिश्चितता, गुणस्तरमा सुधार, अव्वल व्यवस्थापकीय क्षमताको विकास, असल अभ्यासहरुको आदानप्रदान, “आशालाग्दा अभ्यास” र “प्रयास गरे परिवर्तन संभव छ” जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । जसका लागि Mentoring र साथी शिक्षक कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।

- प्र.अ., शिक्षक तथा वि.व्य.स. पदाधिकारी समेतको सहभागितामा असल अभ्यास भएका विद्यालयको अवलोकन भ्रमण गरिनेछ ।
- नगरभित्रको शैक्षिक अभिवृद्धिका लागि आवाशिय विद्यालय शिक्षालाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- माध्यमिक तहका विद्यालयमा व्यावहारिक र प्रयोगात्मक शिक्षाको अभ्यास गराउन एक विद्यालय एक पेशा व्यावसाय शिक्षा कार्यक्रम लागु गर्न विद्यालयहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गल्याड नगरपालिकामा गठन भएका विषयगत समितिहरुको माध्यमबाट शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्नको लागि शैक्षिक प्रतिष्पर्धात्मक कार्यक्रमहरु संचालनलाई थप प्रभावकारी बनाउदै निरन्तरता दिइनेछ ।
- विद्यालय स्वच्छ खानेपानी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

ख) जनस्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाइ नीति:

- आधारभूत र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवालाई सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाइनुका साथै निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिने छ ।
- नगरपालिकाले सञ्चालन गर्ने विशेषज्ञ सेवा सहितको स्वास्थ्य शिविर कार्यलाई थप सेवा र प्रभावकारीता सहित निरन्तरता दिइनेछ ।
- सुरक्षित प्रसूती सेवा प्रदान गर्न हाल संचालनमा रहेका नगर अस्पताल, मालुङ्गा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र र पिडिखोला स्वास्थ्य चौकीको वर्थिङ्गसेन्टर सेवालाई थप सुदृढ गरी Zero Home Delivery पालिका निमार्ण गरिनेछ । साथै प्रसूतीका लागि स्वास्थ्य संस्था जान आउन निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य संस्था ब्यबस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउदै स्वास्थ्य सेवालाई थप पारदर्शीताको लागि स्वास्थ्य व्यवहारका सन्देश जनमानसमा पुर्‍याउन पालिकाको मासिक जनस्वास्थ्य बुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ । स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा ब्यबस्थापन समितिलाई तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- नगर अस्पताल, मालुङ्गा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र लगायत नगरभित्रका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरुमा मापदण्ड अनुसार अत्यावश्यक उपकरण, औषधि र जनशक्तिको उपलब्धता सुनिश्चिततालाई थप परिस्कृत गरिनेछ । आ.व २०८१/०८२ मा सुरक्षित प्रसूती सेवा र दन्त सेवा क्लिनिकको सुभारम्भ भएको गल्याड नगर अस्पतालको सेवा विस्तार गरि यस आ.व मा विशेषज्ञ चिकित्सक सेवा र नेत्र रोग प्राविधिक सहितको आँखा उपचार क्लिनिक सञ्चालन गरिनेछ ।

- विद्यार्थीको स्वास्थ्य प्रतिको जिम्मेवारी वहन गर्दै **School Health** कार्यक्रम र पोषण शिक्षा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- निर्माणाधिन १५ सैयाको अस्पताल,मालुङ्गा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको भवन पुरा गरि सेवा प्रवाह प्रारम्भ गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सुधारमा गैर-स्वास्थ्य क्षेत्रको संलग्नता, सहकार्य र जिम्मेवारीलाई दृष्टिगत गरी सबै नीतिमा स्वास्थ्य (**Health in All Policy**) तथा एक स्वास्थ्य नीति (**One Health Approach**) अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरवासीहरुको स्वास्थ्य सुधार योजना अन्तर्गत **Disease Screening** कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिदै **Screening** को दायर बढाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिनेछ ।
- खोप भण्डारण ढुवानी र स्वास्थ्य कर्मीको क्षमता अभिवृद्धी तथा खोप केन्द्रको व्यवस्थापन गरि राष्ट्रिय खोप कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै पुर्ण खोप दिगोपना सुनिस्चीत पालिका घोषणा लाई कायम गरिने छ ।
- समुदायमा आधारित स्वास्थ्य स्वयंसेवक, स्वास्थ्य आमा समुह, टोल विकास संस्था, सहकारी, युवा क्लव, बाल क्लव जस्ता संघ संस्था परिचालन गरि सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- आमा, बालबालिका साथै जेष्ठ नागरिकको पोषण अवस्था सुधार गरि पोषण मैत्रि स्थानीय शासन संचालन गर्न बहुक्षेत्रिय पोषण रणनीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पालिकामा एक अत्याधुनिक जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला स्थापना गरि स्वास्थ्य परिक्षण तथा अनुसन्धान केन्द्रको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- “**स्वास्थ्यका लागि एक घण्टा लगानी**” भन्ने नाराका साथ व्याम, ध्यान गरि निरोगीहुन नागरिक आरोग्य केन्द्र तथा खुल्ला व्यामशाला स्थापना गरि संचालन गरिनेछ ।
- पिउने पानीको गुणस्तर सुधार गरिनेछ साथै पानीको गुणस्तर जाँच गर्न पालिकामा आवश्यक मेसिनको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य विमामा आवद्ध नागरिकहरुले सेवा लिए वापतको सोधभर्ना भुक्तानीका लागी इलेक्ट्रोनिक प्रविधि मार्फत वास्तविक समय (**Real Time**) दावी गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- क्षयरोग पहिचान, निदान, उपचार तथा पुनर्स्थापनालाई निरन्तरता दिइ उपचाररत विपन्न क्षयरोगी विरामीलाई पौष्टिक आहारको थप व्यवस्था गरिनेछ ।

- सबै स्वास्थ्य संस्थामा डिजिटल रेकडिङ तथा रिपोर्टिङ गर्न eHMIS प्रविधिको अवलम्बन लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- मालुङ्गामा निर्माण सम्पन्न प्राकृतिक चिकित्सालयलाई बैकल्पिक चिकित्सा उपचार केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रका सम्पूर्ण विद्यालयका कम्तिमा एक जना शिक्षकलाई प्राथमिक उपचार तालिम दिई प्राथमिक उपचार सेवा दिन सक्षम बनाइने छ ।
- नीजी स्वास्थ्य संस्था, क्लिनिक, फार्मेसी, प्रयोगशाला लगाएतको नियमित अनुगमन साथै नीजी स्वास्थ्य संस्था नगरपालिकामा सूचिकृत हुनुपर्ने व्यवस्थाको नियमन गरिनेछ ।
- पालिकाको केन्द्र देखि टाढा रहेका र बिरामी चाप बढी भएका स्वास्थ्य संस्थामा आधारभूत प्रयोगशाला सेवाको स्थापना गर्ने नीती लिइएको छ ।
- वृद्धवृद्धाको स्वास्थ्य लाई ध्यान राख्दै रामनदीधाम वृद्धाआश्रम र गुरुकुलको पहुँच क्षेत्र भित्र रहने गरि प्रत्येक महिना **स्वास्थ्य गाउँघर क्लिनिक** संचालन लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- सुरक्षित मातृत्वको अवधारणालाई मुर्त रूप दिइ भ्रुण हत्या कम गर्न र छोरी सुरक्षा अन्तरगत **नगरकी छोरी कार्यक्रम** मार्फत नवजात बालिकाको बैंक खाता सञ्चालन गरि पालिकाको तर्फबाट रु ५ हजार प्रोत्साहन रकम प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरमा एम्बुलेन्स सेवाको विस्तार गर्दै प्रभावकारी संचालनको लागि जी.पी.एस ट्रयाकीङ प्रविधिको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरका आर्थिक विपन्नताको कारण स्वास्थ्य बीमा गर्न असमर्थ अति विपन्न परिवारको निशुल्क स्वास्थ्य बीमाको प्रवन्ध मिलाउने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- **उपप्रमुखसंग आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई** प्रभावकारी बनाउदै गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरुको स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि निशुल्क पौष्टिक आहार तथा सरसफाइ सामग्री वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मिगौला प्रत्यारोपण, डायलिसिस गरिरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातको बिरामीलाई औषधि उपचार बापत संघिय र प्रदेश सरकारको कार्यविधि बमोजिम आर्थिक सहायता उपलब्धता निरन्तर गराइनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साहन तथा क्षमता विकास कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।

- पाठेघरको क्यान्सर र स्तन क्यान्सरको पहिचान तथा मृगौला परीक्षणको दायरा फराकिलो बनाई समयमा नै रोग पहिचान गरि रुग्णता तथा मृत्युदर घटाउदै लगिनेछ ।
- जनस्वास्थ्य विपद तथा महामारी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पूर्वतयारी र रोकथाम/नियन्त्रण कार्यलाई व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- **स्वस्थ बालक उज्ज्वल भविष्य** भन्ने कार्यक्रम अन्तर्गत कुपोषित बालबालिकाको उपचार गर्न बहिरंग उपचार केन्द्रको विस्तार गरी निशुल्क उपचारात्मक खानाको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ ।
- मानसिक स्वास्थ्य सेवालाई व्यवस्थित गर्न छुट्टै मानसिक स्वास्थ्य नितीको निर्माण गरिनेछ । मनोसामाजिक स्वास्थ्य समस्या भएका विरामीहरुलाई निशुल्क औषधी तथा परामर्श सेवा प्रदान कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ग) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन नीति :

- गल्याड नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सहज, सरल र पारदर्शी बनाउन सुचना प्रविधिको प्रयोगबाट जनमैत्री सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- नागरिक सहायता कक्ष (Help Desk) स्थापना गरि नागरिक मैत्री सेवा प्रवाहलाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- जनस्तरका गुनासा र समस्याको निदानका लागि सञ्चालनमा रहेको गुनासो एपलाई थप परिस्कृत र सुलभ बनाईने छ साथै टोल फ्रि नम्बर सञ्चालन गरी प्राप्त हुने सुझाव र गुनासाहरु सहज र विश्वसनिय तवरबाट सम्बोधन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुमा रहेका डिजिटल नागरिक वडापत्रहरुलाई अध्यावधिक गर्दै लगिने छ ।
- गल्याड नगरपालिकामा आर्थिक सुशासन कायम गन शुन्य वेरुजु कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकास गर्न तालिम तथा प्रशिक्षण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्दै लगिने छ ।
- युवाहरुलाई लक्षित गरि सञ्चालित निजामती सेवा, शिक्षक सेवा, बैक तथा वित्तिय सेवा तयारी कक्षा र लोकसेवा तयारी कक्षालाई थप परिस्कृत रुपमा निरन्तर सञ्चालन गरिनेछ ।

- प्रशासनिक स्वच्छता र निष्पक्षता नगरपालिकाको ध्येय हुनेछ, यसका लागि सेवाग्राही र कर्मचारी बीच अन्तर्क्रिया समेत संचालन गरिने छ ।
- नगर प्रहरीको क्षमता विकास गरि सुरक्षा व्यवस्थालाई थप मजबुत र शसक्त सुरक्षा बलको रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- सुशासनका आयामहरुको पुर्ण पालना गर्दै भ्रष्टाचार सम्बन्धी सुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सार्वजनिक सेवाको प्रभावकारिता मापनको लागि सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक परीक्षण कार्यक्रम नगर स्तर र वडा स्तरमा निरन्तर रुपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत कार्यरत उत्कृष्ट कार्यसम्पादन भएका वडा कार्यालय, शाखा कर्मचारी, शिक्षक, उपभोक्ता समितिलाई प्रोत्साहन स्वरुप पुरस्कृत गरिने कार्यलाई निरन्तर गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको चालु खर्च व्यवस्थापन गरि आन्तरिक श्रोत परिचालनमा वृद्धि गरिनेछ ।
- नगरपालिकामा न्यायिक इजलास कक्ष निर्माण गरिने छ साथै प्रत्येक वडामा गठित मेलमिलाप केन्द्र मार्फत मेलमिलाप कर्तालाई सकृय बनाई वडाबाटै मेलमिलापको माध्यमबाट विवाद समाधान गरि सर्वसाधारणमा न्यायिक पहुँच वृद्धि गरिने छ ।
- नगरसभा वा कार्यपालिकाले स्विकृत गरेका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, आदेशपत्र वा नगरपालिकाले नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य स्थानिय तह सगं गरेका सम्झौताहरु राजपत्रमा प्रकाशित गरिनेछ ।

घ) कृषि तथा पशुपालन नीति

- कृषकको समस्या समाधानका लागि महत्वपुर्ण मानिएको कृषक संग कृषि प्राविधिक कार्यक्रम, माटो उपचार शिविर तथा एकिकृत घुम्ति शिविर संचालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै माटो अनुसार खेति लगाउने कार्यलाई बढावा दिइने छ ।
- नगरपालिकामा रहेका हल गोरु पाल्ने कृषकहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप वार्षिक रु ५ हजार अनुदान उपलब्ध गराइने छ ।

- उन्नत रागो पालन कार्यक्रम सञ्चालन गरि विउ रागो पाल्ने कृषकलाई वार्षिक रु ५ हजार अनुदान उपलब्ध गराइने छ ।
- विभिन्न पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- गल्याङ नगरपालिका भित्र आधुनिक र व्यवसायिक कृषि कार्यका लागि रोजगारमुखी पशु तथा कृषि कार्यक्रम, गल्याङ कृषि तथा पशु उद्यमशिलता परियोजना कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- निवार्हमुखी कृषिलाई आधुनिकीकरण र व्यवसायिक बनाउदै कृषि तथा पशुपन्छी जन्य उत्पादनमा नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन यान्त्रिकरण र विविधिकरण गरिनेछ ।
- हाम्रो कृषक हाम्रो शान, दुधमा अनुदान कृषक सम्मान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै कृषकहरुको सहज र सरल पहुचको लागि दुग्ध संकलन केन्द्रको थप व्यवस्थित बिस्तार गर्दै लगिने छ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा चिस्यानकेन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- पशुपन्छीजन्य रोगको नियन्त्रणको लागि पशुमा पूर्ण खोप अभियान कार्यक्रमलाईलाई निरन्तरता दिइनेछ .
- संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा गाई/भैसी तथा बंगुर प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- पशुचौपायमा लाग्ने खोरेत रोगबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न खोरेत रोग नियन्त्रण कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- स्वच्छ दुध र मासु उत्पादनको लागि दुग्ध डेरि तथा मासु पसल सुधार तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।
- मासु तथा मासुजन्य पदार्थको उत्पादन बृद्धि गरि बजारीकरणको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- स्वच्छ पशु तथा पशुजन्य उत्पादनका लागि नगरका सबै वडामा पशु स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै लगिनेछ ।
- पशुचौपायाको उन्नत नश्ल सुधार लागि कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम संचालन लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- रैथाने जातका कुखुराको उत्पादन बृद्धि गर्न लोकल कुखुरा प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- पशुचौपायमा लाग्ने रोगको क्षति न्यूनीकरण र कृषकको आर्थिक नोक्सानी कम गर्न आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम संचालनमा ल्याइनेछ ।

- मानव स्वास्थ्यमा समेत गम्भीर क्षति पुऱ्याउने रेबिजजस्ता रोगको नियन्त्रणको लागि सामुदायिक कुकुरमा बन्ध्याकरण तथा खोप शिविर कार्यक्रमलाई निरन्तर संचालन गरिनेछ ।
- मागको आधारमा नभई उत्पादनको आधारमा कृषि ब्यवसायीहरुलाई अनुदान प्रदानलाई निरन्तरता दिइने छ । साथै उत्पादित वस्तुको न्युनतम समर्थन मुल्य कायम गरि कृषक संग नगरपालिका कार्यक्रम मार्फत कृषकले उत्पादन गरेका कृषिजन्य उत्पादनको उचित बजारको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- बाभो रहेको खेतियोग्य जमिनलाई कृषि उत्पादन लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक नीति लागु गरिनेछ ।
- धान, गहुँ, मकै र आलु लगायतको विउको उत्पादन प्याकेजिङ गरि निर्यात गरिने विउमा नगरपालिकाको लोगो राखिनेछ । कृषि सहकारीसंगको सहकार्यमा हाल उत्पादन भइरहेको मकै तथा धानको विउ उत्पादनमा समेत बृद्धि गरिनेछ ।
- परम्परागत विउविजन वितरण एवं संरक्षण साथै माध्यामिक विद्यालयमा प्राङ्गारिक कृषि पाठशाला संचालन गरिने छ ।
- ADB को सहयोगमा गण्डकी प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन भएको NAFA project अन्तरगत सुन्तला एवोकाडो, मेकेडोनियानट, कागती, किवी लगायत फलफुल तथा तरकारीमा उत्पादन बृद्धि गरी ब्यवसायिकरण र बजारिकरणमा जोड दिइनेछ ।
- कृषि यान्त्रीकिकरण मार्फत उत्पादन लागत तथा श्रम न्युनिकरण गरि नयाँ बालि उत्पादनमा जोड दिदै उत्पादकत्व बृद्धिमा प्रोत्साहन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- खेतबारीमा कृषि प्राविधिकको सेवाका लागि प्रत्येक वडामा खटिएका एक जना कृषि/ पशु प्राविधिकहरु लाई थप सेवा सहित मागमा आधारित कार्यक्रम संग जोडिने छ ।
- "बसे पनि शहर, गाउँकै खाने रहर" भन्ने उद्घोषका साथ स्वास्थ्यका हिसाबले उत्तम अन्नवाली कोदो बालीको उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरि उपादनमा बृद्धि गरिनेछ ।
- दुग्धजन्य वस्तुहरुको उत्पादनमा बृद्धि गर्न पशुव्यवसायलाई विश्वासीलो पेशा बनाई दुग्ध व्यावसाय प्रवर्द्धनकार्य गरिनेछ ।
- मालुङगा, सिरौशा, स्यालवास र जिमुवा क्षेत्रलाई कृषि पर्यटन क्षेत्रको रुपमा विकसित गरिनेछ ।

- कृषि क्षेत्रमा मुख्य समस्याको रुपमा रहेको बाँदरको समस्यालाई निराकरण गर्न भाडी बुट्यान फडानी संगै विभिन्न पक्ष र छिमेकी पालिकाहरुसंगको समन्वयमा अल्पकालिन र दीर्घकालिन योजना बनाई बाँदर समस्या न्युनिकरण गरिने छ ।
- नगरभित्रका उत्कृष्ट कृषक सम्मान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषि जैविक विविधता तथा अनुवशिय गुण संरक्षणका लागि रैथाने बाली संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- गल्याङ नगरपालिका भित्रका आम कृषकहरुलाई सुचिकृत गर्ने गरि किसान सुचिकरण कार्यक्रम लाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चाल गरिने छ ।
- मौरी पालक किसानलाई आवश्यक तालिम प्रदान गरि मह उत्पादनमा वृद्धि गरिने छ ।
- कृषि र पशुपालन क्षेत्रमा वितरण गरिएको अनुदानको प्रभावकारी अनुगमन गरिने छ ।
- ग्रामिण कृषि सडकको विस्तार तथा स्तरोन्नति गरि कृषि उत्पादनमा वृद्धि गर्दै बजारसम्मको पहुँचमा थप विस्तार गरिने छ । विभिन्न सहकारीसंगको सहकार्यमा नगरस्तरीय विक्री तथा संकलन केन्द्र स्थापना गरिने छ ।
- कृषि तथा फलफुल जन्य बस्तुको उत्पादनमा बढावा दिदै भण्डारणका लागि जिमुवामा सञ्चालित चिस्यान केन्द्रलाई व्यवस्थित गरि आवश्यकता अनुसार थप चिस्यान चेम्बर निर्माण गर्दै लगिने छ ।
- कृषिमा संलग्न जनशक्तिको सीप, क्षमता एवं दक्षता विस्तार गर्दै रोजगारीका अवसर वृद्धिका लागि स्वरोजगारमूलक व्यवसायिक कृषि तालिम, र प्राङ्गारिक मल, प्राङ्गारिक खेती प्रणालीलाई जोड दिई आवश्यकता अनुसार (lpm) कृषिपाठशाला संचालन लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- आवश्यकताको आधारमा ५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि औजार उपकरणमा अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता गरिने छ ।
- प्राङ्गारिक मल (गड्यौला मल) खेतीका लागि विशेष अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- नगरपालिकाको विभिन्न स्थानहरुमा अकवरे खुर्सानी, अदुवा, वेसार लगायतका नगदेबालीको व्यवसायीक उत्पादनका लागि कृषकहरुलाई अभिप्रेरित गर्दै कृषि पर्यटनमा आकर्षित गर्न पकेट क्षेत्रका अलवा कृषि होमस्टेका लागि कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।

- छाडा छोडिएका पशु तथा चौपायालाई आश्रम दिने उद्देश्यले ग न पा १ राम्दी र ग न पा ११ बन्नेडाडामा संचालित गौशाला संचालनको लागि आवश्यक अनुदान सहयोगलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- आँप लिचि केरा फलफुल खेतीको व्यवसायिक उत्पादनमा जोड दिईने छ ।
सम्भावनामा आधारित फलफुल खेती कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- महिला,दलित,उत्पिडित, जनजाति, असाहय, अनाथ, अपाङ्ग,एकल महिला तथा सिमान्तकृत समुदायलाई लक्षित गरि सिप विकास तथा व्यवसायिक कृषि विकास कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- कृषि उद्योग, पर्यटन वाणिज्य विज्ञान प्रविधि तथा सास्कृतिक क्षेत्रमा सहयोग आदानप्रदानको लागि राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय शहरहरुसंग भगिनी सम्बन्ध स्थापनाको लागि आवश्यक गृहकार्य अगाडि बढाईनेछ ।

ड) रोजगार नीति :

- पालिका भित्रका बेरोजगार जनशक्तिहरुको समुचित व्यवस्थापन नगरपालिकाको मुख्य ध्येय हुनेछ, सोही अनुसार प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई विशेष प्रभावकारी बनाउदै **पालिका रोजगार कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ ।**
- पालिका भित्र दिगो रोजगारी सिर्जना गर्न **दिगो रोजगारी र उच्चमशिलता र स्टार्टअप प्रवर्द्धन अभियान** स्वरुप **लगानी सम्मेलन कार्यक्रम** गरिने छ ।
- रोजगारीका क्षेत्रको पहिचान, उच्चमशिलता प्रवर्द्धन,लगानी अभिवृद्धिलाई महत्व दिदै हाल सञ्चालन भएका सिप विकास सम्बन्धी तालिम तथा कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईने छ ।साथै तालिम प्राप्त दक्ष सिप युक्त नागरिकहरुलाई रोजगारी संग जोडिने छ ।
- पालिकाको रोजगार रणनीतिलाई थप अध्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।

च) खानेपानी तथा सरसफाई नीति

- एक घर एक धाराको नीतिलाई आत्मसाथ गर्दै गल्याङ बजारको खानेपानी समस्या समाधान गर्न संघ सरकारको सहयोगमा गल्याङ वृहत खानेपानी आयोजनालाई यसै आ. व वाट कार्य सञ्चालन गरिने छ । साथै हाल विभिन्न वडामा संचालनमा रहेका खानेपानी आयोजनाहरुलाई संघ प्रदेश र नगरको

स्रोतबाट यथासक्य छिटो सम्पन्न गरि एकिकृत खानेपानी प्रणालीको अवधारणा अनुसार थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

- शौचालय विहिन अति विपन्न घरपरिवारलाई शौचालय निर्माण का लागि वस्तुगत सहायता प्रदान गरिने छ ।
- फोहोर मैलाको अस्थाई व्यवस्थापनलाई थप व्यवस्थीत गर्दै स्थायी व्यवस्थापनका लागि जग्गा खरिद तथा आवश्यक पर्वाधार निर्माण कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।
- परम्परा देखि पानीको श्रोतको रुपमा प्रयोग गर्दै आएका कुवा, धारा, पधेराको संरक्षणका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- गल्याङ बजार लगायत पालिकाभित्रका आवश्यक स्थानहरुमा ढल निकास कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- पानीका श्रोतहरु मुल को संरक्षणका लागि वृक्षारोपण सरसफाई भल तथा पहिरो नियन्त्रण लगायतका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- नगरभित्र विभिन्न सार्वजनिक स्थल र चोकहरुमा प्रतिकालय र विश्रामस्थल, सार्वजनिक शौचालयको निर्माण तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।
- फोहोरमैलालाई कम्तिमा ३ समुहमा वर्गिकरण गर्ने कार्यमा समेत सहयोग पुग्ने गरि विकास साभेदारको सहकार्यमा टोल विकास संस्थाहरुको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- आमा समुह युवा क्लव टोल विकास समिति लगायतलाई वातावरण सरसफाईमा क्रियाशिल गराई उत्कृष्टलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिइनेछ ।

छ) सिंचाई नीति

- आक्वा सिंचाई योजनाको मर्मत तथा स्तरोन्नति कार्य यसै आ. व बाट सञ्चालन गरिनेछ । साथै असेर्दी पाइपलाइन र शाखा कुलोहरुको पुननिर्माणका लागि आवश्यक व्यवस्थापनलाई जोड दिइने छ ।
- नगरपालिका भित्रका सिंचाई हुन बाँकी उत्पादनशिल जमिनमा संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वय र सहकार्यमा स्थानीय श्रोत र साधनको परिचालन गरि खेतियोग्य जमिनमा पर्याप्त सिंचाईको सुविधाको विस्तार गर्दै लगिनेछ । साथै निर्मित सिंचाई संरचनाहरुको मर्मत एवं स्तरोन्नती कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र प्रत्येक खेतियोग्य जमिनमा बाह्रै महिना सिंचाई सुविधा प्रदान गर्नको लागि प्लाष्टिक पोखरी, सिंचाई पोखरी, सिंचाई कुलो तथा साना सिंचाई लगायत आवश्यक थप सिंचाई संरचना निर्माण तथा मर्मत सम्भार कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगर भित्रका विभिन्न क्षेत्रमा बहुउपयोगी पुनर्जलीय **Refill Tank** निर्माण गर्ने कार्यलाई जोड दिइने छ ।
- सिंचाई सुविधाका लागि वैकल्पिक पद्धतिको रुपमा लिफ्टेड सिंचाई पद्धतिको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । साथै अत्यावश्यक ठाँउहरुमा सिंचाई पाइप वितरणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ज) पूर्वाधार र शहरी विकास नीति:

- पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक निजी साझेदारीलाई प्रोत्साहित गर्दै सहरि तथा घना वस्ती क्षेत्रमा लागत सहभागिता मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गरि विकासमा नागरिकको अपनत्व वृद्धि गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सडकहरुलाई निश्चित मापदण्ड अनुसार थप विस्तार र स्तरोन्नति गर्दै लगिनेछ ।
- पालिकाको केन्द्र जोड्ने तल्लो गल्याड-लल्याड सडक, गल्याड- ब्वाड-गुठी-इलुङ्गा सडक, मालुङ्गा- ढाव सडक, करादी-पकवादी-खसकुना सडक, ठुलीवारी-गाउ-बोभादी-कटुवा सडक, गल्याड- पङ्काड-स्यालवास सडक, करादी-चिदियार सडक, सेतीवेणी-पिडिखोला-पेलाकोट हुदै गल्याड पुर्व सडक, तिनदोवाटे- मैदान सडक, टेके-आपचौर सडक, गल्याड-कुरुङ्चे-मोहनडाडा सडक, करादी-बज्रे सडक, तुलसीभञ्ज्याङ-बज्रे-तिनदोवाटे सडक, कल्लेरी-थुम-दारेगौडा सडक, जिमुवा-लवरकोट-तुलसीभञ्ज्याङ सडक, मोहनडाडा-जलुके-वाठा सडक, दिमिक - निमा-छर्तीघाट सडक, कर्मचौर हुगिघाट सडक, बसिन्डाडा-उत्तरवाहिनी सडक, गुठी-कुरुङ्चे- मोतीचौर - खोलाखर्क सडक, स्व विष्णुक्षेत्री मार्ग (जोगिमारा-स्यालवास-तामेकोट) सडक, जिरो-गौमुख-टेके-साडलिया सडक, वेलचौर-गेभा-अमिलाथुम-साडलिया-गह्रौसुर सडक र गल्याड-चापाकोट सडक जस्ता सडकहरुको स्तरोन्नती कार्यलाई संघ र प्रदेशको समन्वयमा निरन्तरता दिइने छ । साथै पालिका भित्र

रहेका छोटा तथा लामो दुरीका सडकहरुको स्तरोन्नती गर्दै यातायात आवतजावत लाई सहज र सरल बनाइने छ ।

➤ कच्ची सडकको निरन्तर संचालनका लागि व्यवस्थापकीय पक्षमा सुधार गर्दै ह्युम पाइप च्याम्बरहरुको निर्माण थप गरि व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।

➤ नगरभित्र आर्थिक अभावका कारण विद्युत् सेवा जडान नगरेका सम्पूर्ण घरपरिवारलाई विद्युत् सेवा उपलब्ध गराइ जडान शुल्कमा अनुदान दिइने छ ।

➤ वडा नं.३ र ११ मुड्किल्ला मा आधारभुत सुविधा सहितको नगरस्तरीय वसपार्क निर्माण गर्न आवश्यक जग्गा खरिद प्रक्रिया पुरा भई सघन सहरी कार्यक्रम अन्तरगत बजेट निश्चित भइसकेकोले यसै आ.व बाट निर्माण कार्य अगाडी बढाइने छ ।

➤ नगर भित्रका सडकहरुको लागत कट्टा गर्ने कार्य यसै आ.व बाट सुरु गरिने छ ।

➤ गल्याड नगरपालिका क्षेत्रभित्र निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारहरु अपांगता, वातावरण र लैगिंकमैत्री बनाइनेछ ।

➤ निर्माण सम्पन्नको अन्तिम चरणमा रहेको वडा नं ५को वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न गरि यसै आ.व.देखि आफ्नै वडा कार्यालय भवनबाट सेवा प्रवाह गरिनेछ साथै आफ्नै वडा कार्यालय भवन नभएका वडा नं. २,४, ७ र ८ को कार्यालय भवन आगामी २ वर्ष भित्रमा निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।

➤ नगरपालिका भित्रका सबै गोरेटोवाटोहरुको मर्मत तथा स्तरोन्नती निरन्तर गर्दै नागरिकलाई सहज रुपमा आवतजावत गर्ने व्यवस्था गरिने छ ।

➤ नगरपालिका भित्रका बस्ती/टोलका घरहरुको तथ्यांक ब्यवस्थापन अन्तरगत घर नम्बर कायम गरि अभिलेखको रुपमा राखि सोही अनुसार सेवा प्रवाहलाई जनमैत्री बनाउदै लगिने छ ।

➤ गल्याड नगरपालिकालाई अन्य पालिकाहरुसंग जोड्ने गरि भोलुङ्गे र पक्की पुलहरुको निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ । वडा नं ९ जामुने र रम्भा १ साठी पाल्पा जोड्ने भोलुङ्गे पुलको निर्माण ठेक्का प्रकृया अगाडी बढाइने छ , गल्याड - ११ बुढाथोकि डाडा देखि गल्याड -७ सेनापुक सम्मको भोलुङ्गे पुल को ठेक्का प्रकृया सम्पन्न भइसकेकाले निर्माण कार्य सुरु गरिने छ । साथै आमिलाथुम देखी गेजा टेक्ने वडा कार्यालय जाड्ने भोलुङ्गे पुल, काम्लाड-जिमुवा जोड्ने भोलुङ्गे पुल, वडा नं ५ देखी गुल्मी कालिगण्डकी गाउपालिका जोड्ने भोलुङ्गे पुल र ट्याडलुड-दुधेचौर भोलुङ्गे पुल निर्माणलाई संघ र प्रदेश सरकारसंग सहकार्य र सहयोगमा आवश्यक

प्रक्रिया अगाडी बढाइने छ । साथै अन्य आवश्यक स्थानहरुमा समेत सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।

- **उज्यालो गल्याड नगर** कार्यक्रम अन्तरगत नगरक्षेत्र भित्रका सडकहरुमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको सह-लगानीमा सडकबत्ती जडान गर्ने कार्य यसै आ. व मा सम्पन्न गरिनेछ । गल्याड बजार लगायतका आवश्यक ठाउँहरुमा सीसीक्यामराहरु थप व्यवस्थित गरि आवश्यकताका आधारमा विस्तार गरिनेछ ।
- सार्वजनिक/खुला स्थानहरुमा **Public Private Partnership** मोडलमा बाल तथा जेष्ठ नागरिक उद्यान तथा प्रतिक्षलयहरु बनाउने कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
- भवन तथा घरका संरचनाहरु निर्माण गर्दा भूकम्प प्रतिरोधि, वातावरण मैत्री बनाउनका लागि नक्सा पास गर्नेपने नीतिलाई अनिवार्य गर्दै लगिने छ ।
- बजार क्षेत्रभित्रका अव्यवस्थित तारहरुलाई व्यवस्थित गराउदै लगिने छ ।
- नगरपालिका भित्र नयाँ सडक विस्तार र स्तरोन्नती गर्दा वस्ती पर्यावरण र सम्पदाहरुको क्षति हुन नदिन उच्च सावधानी अपनाइने छ ।
- ग्रामिण सडकहरु बाह्रै महिना सञ्चालन र मर्मत सम्भारका लागि वडा कार्यालयहरुको समन्वयमा असार, श्रावण र भाद्र महिनाका लागि आवश्यक हेरालु कामदारको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका पूर्वाधार निर्माण लगायतका ठुला आयोजनाका लागि वातावरणीय अध्ययन तथा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि संघ तथा प्रदेशमा पेश गरिने छ ।
- शहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्ड २०७२ को पूर्ण पालना गरि टोल विकास समितिहरुलाई आवश्यक अभिमुखिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईने छ ।
- योजनाको छनौट र निर्माण गर्दा दिगो विकासका लक्ष्यहरुलाई अवलम्बन गरिने छ ।
- संघिय सरकारको नीति अनुरूप खरको छानामुक्त तथा विपन्न आवास निर्माण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।
- सिकर्मी, डकर्मी, निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समुहलाई क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरि दक्ष बनाइने छ ।
- संघ र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरि अत्यावश्यक सेवा अन्तरगत पालिकाको केन्द्रमा एक वटा हेलीप्याड निर्माण गरिनेछ । साथै प्रत्येक वडामा

आकस्मिक अवतरणका लागि एक हेलिप्याडको निर्माणका लागि आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।

- गल्याड नगरपालिकाको दीर्घकालिन, मध्यकालिन र अल्पकालिन योजना एवं क्षेत्रगत गुरुयोजनाहरु तयार गरि कार्यान्वयन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता गरिनेछ ।
- स्वच्छ वातावरण, हरियाली प्रवर्द्धन, सहरी सौन्दर्यकरण, गुणस्तरीय पूर्वाधार निर्माण जस्ता अवधारणालाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याई बसोबस लाग्ने नगरको रूपमा विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विकास निर्माण कार्यमा स्थानीय समुदायको व्यापक सहभागिता र प्रतिस्पर्धा सृजना गर्न स्थानीय टोल सुधार समितिहरु मार्फत गरिने कार्यहरु पहिचान गरी ती कार्यहरु जनस्तरबाट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । टोल सुधार समितिहरुको सहकार्यलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन आवश्यक मापदण्ड तयार गरी लागु गरिने छ ।
- गल्याड नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका ठुला व्यावसायिक संघ संस्थाहरुले संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत गर्ने खर्चलाई गल्याड नगरपालिकाको सहरी विकासमा लगानी गर्ने गरी सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गल्याड नगरपालिकाको फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई व्यवस्थित गर्दै लगिने छ । जसको लागि हाल भएको अस्थायी फोहोरमैला व्यवस्थापनमा निर्भर नभई स्थायी व्यवस्थापन प्रभावकारीताका लागि आवश्यक जग्गा व्यवस्थापन प्रकृया अगाडी बढाई अत्याधुनिक सरसफाई केन्द्र निर्माण गरी कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।

भ) आर्थिक तथा वित्त नीति:

- आर्थिक तथा समाजिक न्यायमा आधारित नमूना पालिका निर्माण र आर्थिक समृद्धिको लागि लगानीमैत्री वातावरण तयार गरिने छ ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक लेखापरीक्षण र करपरीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ, साथै सबै किसिमका पेशा व्यवसाय सञ्चालनको दर्ता, नवीकरण गर्ने कार्य छिटो, छरितो, सरल र पारदर्शी बनाई राजस्वको दायरा बढाउन अनुगमन गरिनेछ
- गल्याड नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोतसाधनको प्रभावकारी परिचालन गर्न प्रगतिशील कर प्रणालीको विकास, सक्षम कर प्रशासनको निर्माण, करको दायरा बिस्तार, र राजस्व चुहावट नियन्त्रणलाई थप प्रभावकारी बनाउदै लगिने छ ।

- नगरपालिकाको राजश्व संकलन कार्यलाई व्यवस्थित र मर्यादित बनाउदै संघ र प्रदेश कानूनको परिधी भित्र रहि राजश्वको स्रोतको पहिचान गरि अधिकतम परिचालनको माध्यमबाट आन्तरिक राजश्व बृद्धी गर्ने नीति लिइने छ ।
- कर परिचालनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि करका दरलाई न्युनिकरण गर्दै दायरा बढाउदै लगिनेछ । कर संकलन कार्यमा नागरिकहरुलाई अधिकतम सहभागि गराई भरपर्दो कर प्रणालीको विकास गर्दै लगिने छ ।
- यसै आ.व.बाट नगरको आर्थिक सर्वेक्षणको कार्यलाई अगाडी वढाइनेछ ।
- गल्याङ नगरपालिकाका सम्पूर्ण करदाताहरुको तथ्याङ्क संकलन गरि अभिलेख अध्यावधिक गरिनेछ । राजस्व असुली कार्यमा विभिन्न निकायहरुसँग समन्वय तथा सहकार्य गरि राजस्व परिचालनमा अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- करदाताहरुलाई कर प्रणालीमा स्वेच्छिक रुपमा सहभागी गराउदै समग्र राजस्व प्रशासनलाई करदातामैत्री बनाइने छ । कर तथा गैरकर राजस्व अनुगमन कार्यलाई कडाइका साथ लागू गर्न विशेष अनुगमन टोली गठन गरि परिचालन गरिनेछ ।

न) उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति नीति

- गल्याङ नगरपालिकाले यस आर्थिक वर्षलाई उत्पादन र उद्योगसंग जोडी रोजगारीको वर्षको रुपमा कार्यक्रमहरु तय गरिनेछ ।
- घरेलु मदिरा लगायतका स्थानीय उत्पादनलाई प्रवर्द्धन गर्दै प्रशोधन र प्याकेजिङ गर्न सहकारी संस्थाहरुसँग समन्वय गरी उत्पादन कार्यक्रममा जोड दिइने छ ।
- लक्षित समुहलाई सीप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरण मार्फत **एक घर एक सीप विकास** गरी रोजगारी प्रवर्द्धन गरिनेछ । **“गल्याङका महिला उद्दममा पहिला”** कार्यक्रम प्रभावकारी बनाइने छ ।
- परम्परागत पेशा अंगाल्दै आएका समुदायलाई प्रोत्सान गर्दै सबै वडामा आवश्यक तालिम संचालन गरि उद्यमशिलता विकास गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- संघिय सरकारको **Start up fund** कार्यक्रमसंग युवाहरुलाई जोडी लघु उद्यमको प्रवर्द्धनका कार्यक्रम प्रभावकारी बनाइने छ । नगर भित्रका दर्ता नगरी संचालन गरेका व्यवसायलाई व्यवसाय दर्ता कार्य निरन्तर गरिने छ ।

- दिगो आर्थिक उपार्जनका लागि नगर भित्र सम्भाव्य रोजगारीमुलक र उत्पादनमुलक उद्योग स्थापनाका लागि विस्तृत अध्ययन गरि **Make In Galyang** कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
 - महिला शसक्तिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत सिपमुलक तालिमहरु गुन्द्रुक वेसार अचार, साबुन र सरफ, मुडा बनाउने, सिलाई कटाई तालिम तथा कोदोको पिठो,मकैको आटो, गुन्द्रुक प्रशोधन तथा प्याकेजिङ कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
 - आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटनलाई प्रवर्द्धनका लागि गल्याङ नगरको बजार क्षेत्रभित्र सुविधा सम्पन्न होटलहरु संचालनका लागि आवश्यक वातावरण सिर्जना गरिने छ ।
- दैनिक उपभोग्य सामाग्रीहरुको गुणस्तर कायम राख्न बजार अनुगमन निरिक्षणलाई प्रभावकारी बनाउदै मुल्यवृद्धि नियन्त्रणमा ध्यान दिइने छ ।

ट) सामाजिक ,सांस्कृतिक तथा पर्यटन प्रबर्द्धन नीति

- धर्म संस्कृति तथा रीतीरिवाजहरुको संरक्षण र संवर्द्धनमा विशेष जोड दिइनेछ ।
- समग्र नगरपालिकाको धार्मिक सांस्कृतिक र पुरातात्वीक विषयबस्तुहरु लाई समेटेर पर्यटन गुरु योजना २०८२ तयार गरि त्यसै अनुरूप पर्यटन विकास कार्यक्रम तयार गरिनेछ ।
- धर्म सस्कारको जननी कालिगण्डकी सभ्यताको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक कार्य गरिने छ ।
- यस नगर भित्र रहेका ऐतिहासिक पूरातात्विक धार्मिक एवं पर्यटकीय महत्वका स्थानहरु लाई विशेष पर्यटकीय स्थलको रुपमा विकास गर्दै लगिने छ । रामनदीधाम,सेतीवेणी,जगत्रदेवी,आलमदेवी,तामेकोट,गाउकोटकालिका,वड्ग्रातीकाली का, केदारनाथ,पिडिखोला देविस्थान,सिद्धवावा,शिद्धगुफा,भाल्थुम कालिका,गेभा कोट कालिका,तासेसिद्ध,सम्पासशिला,शिवकालिका,गह्रौसुर,सुनपोखरी लगायतका स्थान धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलहरुको विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि यस क्षेत्रहरुको एकिकृत विकासका लागि संघ तथा प्रदेशको समन्वयमा आवश्यक निर्माण एवम् संरक्षणका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- नगरपालिका भित्रका विभिन्न चोक तथा सिमा स्थलहरुमा साइनेज र डिरेक्सन बोर्डको व्यवस्था गरिने छ । नगरभित्रका धार्मिक पर्यटकीय क्षेत्रको सजावट, सरसफाई र प्रचारप्रसारको लागि स्थानीय संघ संस्थासंग समन्वय गरि कार्य अगाडी बढाइनेछ ।

- धार्मिक, पौराणिक महत्वको स्थल उत्तरवाहिनी क्षेत्रलाई पूर्वीय दर्शनको खोज अध्ययन, ध्यान, साधनाको केन्द्र प्राकृतिक चिकित्सा एवं देव तथा पितृकार्यको पवित्र स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ । साथै दामोदरमास स्नान महामहोत्सव एवम् उत्तरवाहिनी मेला सञ्चालन गरिने छ ।
- विभिन्न स्थानहरुमा खुल्ला व्यायामशाला निर्माण गरिनेछ ।
- धार्मिक, ऐतिहासीक एवम् पुरातात्वीक क्षेत्र (रामनदिधाम) राम्दीको समग्र विकासका लागि एकीकृत विकास समिति गठन गरि धार्मिक, साँस्कृतिक, पर्यटनको विकास गर्दै त्यस क्षेत्रमा संचालित गुरुकुललाई देशकै नमुना गुरुकुल बनाइने छ ।
- धार्मिक,साँस्कृतिक तथा सामाजिक संघ संस्थाहरुलाई संस्थागत गर्ने गरि विद्यान तथा जग्गा व्यवस्थापन अनिवार्य गर्दै लगिने छ ।
- ज्येष्ठ नागरिकको अनुभव समुदायमा हस्तान्तरणको लागि अन्तरपुस्ता सञ्चार कार्यक्रम अन्तर्गत अनुभव लेखनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरका विभिन्न क्षेत्रमा ज्येष्ठ नागरिक पार्क निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कालीगण्डकी नदीमा च्याफ्टड, चिउरी-करादी क्षेत्रमा बन्जीजम्प, क्यानोनिङ र रक क्लाइम्बिङको सम्भाव्यता अध्ययन गरि PP मोडलमा लगानी भित्राई रोजगारीका अवसरहरु सृजना का लागि वातावरण तयार गरिनेछ ।
- वडा नं. २ को हुलाक डाँडा, लगायत अन्य मनोरम स्थलहरुलाई आवश्यक पुर्वाधार निर्माण गरि आकर्षक पिकनिक स्पोटको रूपमा विकास गर्दै लगिने छ ।

ठ) सहकारी तथा वित्तीय व्यवस्था नीति

- विषयगत सहकारी संस्थाहरुको समन्वय समिति गठन गरि सहकारीहरुको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । COPOMIS पद्धतीलाई अनिवार्य गरिने छ ।
- सहकारी मैत्री नीति ऐन नियम तथा कार्यविधिहरु र अन्तर सम्बन्धित योजना तर्जुमा समयसापेक्ष परिमार्जन गरि सहकारी संस्थाको अनुगमन,निरिक्षण नियमन तथा प्रवर्धन कार्यक्रम संचालन गर्न सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरभित्र संचालित वित्तीय कारोवार गर्ने सहकारी संघसंस्थाहरुलाई न्युनतम व्याजदरमा विपन्न कृषि कर्जा लगानी गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- सहकारी सम्बन्धी तालिम गोष्ठी, शिक्षा, अध्ययन, अवलोकन र अनुभव आदान प्रदान, तथा जनचेतना अभियान कार्यक्रम निरन्तर रुपमा संचालन गरिने छ ।
- सहकारी एवं सामुहिक खेति प्रणालीको नीति अवलम्बन गर्दै सहकारी संस्थामा रहेको बचतलाई उत्पादनशिल क्षेत्रमा परिचालन गर्न “एक सहकारी एक उत्पादन” कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वित्तीय संस्थाहरुको तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्दै सामाजिक उत्तरदायित्व प्रति जिम्मेवार बनाइने छ ।

ड) भूमि व्यवस्था नीति :

- वैज्ञानिक भूमि व्यवस्थाप मार्फत भूमिको वर्गीकरण गरि कृषि क्षेत्रको संरक्षण का विषेश कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । साथै पालिकाभित्रै भुमी शाखा र घर नक्सा शाखाको सञ्चालन गरिने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्रको सार्वजनिक तथा सरकारी जग्गा एकिन तथा पहिचान गरि व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कार्य गरिने छ । भूमि आयोगको समन्वय र सिफारिसका आधारमा भुमिहिनहरुलाई भुमी व्यवस्था गरिने छ ।
- विपन्न तथा गरीब घरपरिवारको आय तथा उत्पादकत्व वृद्धिका लागि सिपमूलक तालिम प्रदान गरि व्यावसायिक क्षेत्रमा अगाडी बढाइने छ ।
- खाद्य सुरक्षाको अवस्था एकिन गरि आवश्यकता अनुसार स्वस्थ तथा गुणस्तरीय जीवनयापनका लागि आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्दै लगिनेछ ।

ढ) महिला बालबालिका, सामाजिक सुरक्षा तथा समावेशिकरण नीति

- सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, सार्वजनिक स्थल, विद्यालय, मठ मन्दिर लगायत निर्मित भौतिक संरचनाहरुलाई अपाङ्गमैत्री बनाइने छ ।
- उपप्रमुख ग्रामिण महिला उत्थान कार्यक्रम सञ्चालन गरि महिला सशक्तिकरणका लागि आवश्यक थप कार्यहरुलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंकिङ प्रणाली मार्फत उपलब्ध गराउदै वित्तीय संस्थासंग सहकार्य गरी अति असक्त नागरिकहरुलाई पायक पर्ने स्थान तथा वडा कार्यालय मा वितरण गर्न व्यवस्था मिलाइने छ ।
- घरेलु हिंसा र ज्येष्ठ नागरिक को पालनपोषण तथा हेरचाह सम्बन्धी विवाद लगायत न्यायिक समिति को क्षेत्राधिकार भित्र पर्ने सामाजिक विवादहरुलाई प्राथमिकताका साथ छिटोछरितो रुपमा निरुपण गरिने छ ।

- विपन्न नागरिक आवास निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिदै आवास विहिनहरुको लागि आवासको व्यवस्था गरिनेछ ।
- समाजमा भएका सबै खाले समाजिक तथा लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरि लैंगिक हिंसा मुक्त नगरको रुपमा विकास गरिनेछ ।
- अनाथ,असहायहरुका लागि विभिन्न संघ संस्थाको समन्वयमा आश्रयको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- विभिन्न वडामा रहेका आमा समूह, युवा क्लबहरुलाई रचनात्मक र विकासका कार्यमा नगरपालिकासंग सहकार्यका कार्यक्रम संचालन गरिने छ । आमा समूहका भवनहरुलाई रचनात्मक क्रियाकलाप संचालनका लागि प्रयोगमा ल्याइने छ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम संचालन गरी विद्यालय, बस्ति र वडा हुंदै नगरलाई बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरु, महिला, दलित, विपन्न, बहिष्करणमा परेका समुदायहरुका लागि मागका आधारमा विभिन्न सिपमुलक तालिम प्रदान गरिने छ ।
- सामाजिक विकासमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरि महिला शसक्तिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत संचालनमा रहेको गल्याड कृषि तथा पशु उद्यमशिलता कार्यक्रम मार्फत सीपमूलक तथा आय आर्जन सम्बन्धी कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ । यस्ता कार्यक्रमहरुमा विपन्न वर्गलाई प्राथमिकता दिइने छ ।

ण) युवा तथा खेलकुद नवप्रवर्तन नीति

- निर्माणाधिन गल्याड नगरपालिकाको नगरस्तरीय खेलमैदानको निर्माण कार्यलाई तिब्ररुपमा अगाडी बढाइने छ । विभिन्न वडामा निर्माण संचालनमा रहेका खेलमैदानहरुलाई निर्माण सम्पन्न गर्दै आवश्यक क्षेत्रहरुमा खेलमैदान निर्माणको कार्यलाई तिब्रता दिइने छ । गल्याड बजारमा निर्माणाधिन व्याटमिन्टन कवर्डहल लाई व्यवस्थित गर्ने कार्य गरिनेछ ।
- क्रीकेट खेलको विकासका लागि गल्याड प्रीमीयर लिग क्रीकेट प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- वैदेशिक रोजगारीमा जाने बढ्दो प्रवृत्तिलाई स्वदेशी उद्यममा आकर्षण गर्न स्वदेशी वस्तुहरुको उत्पादन, प्रवर्द्धन र बजारीकरणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

- गल्याड नगरपालिकाले पछिल्लो समय क्रिकेट, भलिबल तथा कराते जस्ता खेलहरूमा जिल्ला तथा प्रदेश स्तरमा स्वर्ण पदक जित्दै उत्कृष्टता हासिल गरि पालिकाको गरिमा उच्च बनाएको छ, ति खेलहरूमा विकास का लागि उचित प्रवन्ध गर्दै उत्कृष्ट खेलाडीहरूका लागी सम्मान तथा प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गल्याड नगरपालिकाको सामाजिक विकासका कार्यहरूमा युवालाई आकर्षित गरि परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ । युवा संग नगरप्रमुख अन्तरक्रिया कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ।
- खेलकुद विकास कार्यक्रम अन्तरगत विद्यालय स्तरमा प्रशिक्षकहरूको व्यवस्था गर्दै लगिने छ। कराते खेलको प्रशिक्षणलाई सबै सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयहरूमा निरन्तरता दिइनेछ।
- युवाहरूको बहुआयमिक प्रतिभा विकास का लागि **मेयर कप खेलकुद प्रतियोगिता** सन्चालन गरिनेछ, साथै राष्ट्रपति रनिडशिल्ड लगायत अन्य खेलकुद गतिविधिको संचालन गरि युवा तथा बालबालिकाको खेल प्रतिको प्रतिस्पर्धी क्षमता विस्तार गरिनेछ ।
- कुलत र दुर्व्यसन बाट मुक्त सृजनशील, संस्कारित युवा शक्ति निर्माणमा Say No to Drugs कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- नगरस्तरीय खेलमैदान तथा पालिका भित्रका अन्य खेल मैदानहरूको निर्माणका लागि आवश्यक परियोजना प्रस्ताव तयार गरि स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाहरूको सिप परिक्षण गरि उनिहरूको सिपलाई ब्ववहारिक प्रयोग गर्ने निति लिइनेछ ।

त) सूचना प्रविधि तथा संचार नीति

- अनलाईन दर्ता चलानी, डिजिटल डिस्प्ले प्रणाली थप प्रभावकारी बनाउदै केन्द्रीकृत वेब वेस्ट ई-हाजिरी लाई अनुगमन सहित प्रभावकारी बनाईने छ। महत्वपूर्ण कागजपत्रलाई दीर्घकाल सम्म जोगाइराख्न अफिस अटोमेशन प्रणाली को विकास गरिनेछ ।
- विद्युतीय शासनको महत्वपूर्ण साधनको रुपमा तयार गरिएको गल्याड नगरपालिकाको **APPS** प्रयोग गरि आम नागरिकमा सूचनाको पहुँच विस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको प्रशासकीय भवनलाई आधुनिक सूचना प्रविधियुक्त बनाईनेछ ।

- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवामा सूचना तथा संचार प्रविधिको उच्चतम उपयोग गरी विद्युतीय सुशासन प्रवर्धन गरिनेछ । विकास गतिविधि , सेवा प्रवाह र सामाजिक परिचालन लगायतका नगरपालिकाबाट सम्पादन हुने कार्यहरुलाई कार्यालयको वेबसाइट तथा विभिन्न सामाजिक संजाल मार्फत नियमित रुपमा थप व्यवस्थित तरिकाले सार्वजनिक गरिनेछ ।
- राष्ट्रसेवक कर्मचारी,जनप्रतिनिधि तथा सरोकारवाला अन्य सम्पूर्णको लागि सूचना तथा प्रविधि सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर भित्र सूचना प्रविधिको अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीहरुको लागि **Artificial intelligence , Cyber security** लगायतको विषयमा विभिन्न **ICT Boot camp** एवं **Hackathon** हरु संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम तथा पाठ्य सामग्रीहरुको विद्युतीय अभिलेख (डिजीटाइजेसन) तयार गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ ।
- प्राविधिक धार तर्फ अध्ययन गरिरहेका विद्यार्थीहरुलाई **OJT (on job training)** मार्फत सूचना प्रविधि अनुसन्धान क्रियाकलापमा परिचालन गरिनेछ ।
- सम्बन्धित निकायसंगको समन्वय तथा साभेदारीमा नगरपालिका भित्रका मुख्य मुख्य सार्वजनिक स्थलहरुमा फ्रि वाइफाईको व्यवस्थाका लागि पहल गरिनेछ ।
- एकीकृत हाजिरी व्यवस्थापन प्रणाली , इन्टरनेट , डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड , डिजिटल नागरिक वडापत्र, सूचना पार्टी , डिजिटल प्रोफाइल लगायत का कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन नया प्रविधि जडान तथा बिस्तारलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगर भित्रका जोखिम तथा आवश्यक स्थानहरु मा सि सि क्यामेरा जडान गरि नगरको शान्ति सुरक्षालाई सुदृढ बनाउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

थ) वन, वातावरण, जलवायु तथा विपद व्यवस्थापन:

- दिगो विकासको लक्ष्य अनुरूप वन तथा भुसंरक्षण, जलाधार संरक्षण तथा जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण,जलवायु परिवर्तन अनुकूलित वातावरण संरक्षण, र विपद व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- लल्याङ वस्ती पहिरो ग्रस्त क्षेत्र लगायतका नगर भित्र हुने भूस्खलन, बाढी पहिरो नियन्त्रण गरि बाढि पहिरोका कारण जोखिममा परेका बस्ति सँरक्षणका लागि अम्रीसो निगाली बाँस रोपण संगै संघ प्रदेशको समन्वयमा थप अध्ययन

र उचित व्यवस्थापनका अन्य उपाय अवलम्बन सहित थप प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै गरिनेछ ।

- विपद व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी तथा जवाफदेहीपूर्ण बनाउन वडास्तरीय विपद व्यवस्थापन समिति मार्फत उपभोक्ता समिती गठन गरि तत्काल राहात तथा उद्धार गर्ने कार्यलाई तिब्रताका साथ सञ्चालन गरिने छ ।
- स्वच्छ, र हरियाली वातावरणका लागि सार्वजनिक स्थलमा वृक्षरोपण गर्दै आधुनिक उद्यानको निर्माणमा जोड दिइनेछ । नगरभित्रका निर्माण सम्पन्न मुख्य सडक तथा ग्रामिण सडकको किनारामा वृक्षरोपण कार्यक्रम संचालन लाई निरन्तरता दिइने छ ।
- स्थानीय वन ऐन, नीतिको निर्माण गरिने छ । यसकार्यका लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, वन कार्यालय र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षहरूसंग सहकार्य गरिने छ ।
- विपद जोखिम न्यूनिकरण जलवायु अनुकुलन वातावरण संरक्षण फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा जलाधार संरक्षणसंग सम्बन्धित कार्यहरूलाई एकीकृत ढंगले अगाडी बढाउन नीतिगत संस्थागत र प्रक्रियागत सुधार गरिनेछ ।
- वन क्षेत्रको विकासको लागि सामुदायिक वनहरूमा अति उपयोगी र बहुमुल्य काठका विरुवाको वृक्षारोपणका साथै जडिवुटी अध्ययन अनुसन्धान गरि बजारीकरणका लागि आवश्यक अध्ययन कार्य आगाडी बढाइनेछ ।
- वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापनका लागि विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी परिचालन गर्दै लगिने छ ।
- सामुदायिक वनको खाली ठाउँमा वन कार्यालय सँग समन्वय गरि वृक्षारोपण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै थप प्रभावकारी कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र गठन भई संचालनमा रहेका सामुदायिक वनलाई नगरपालिका भित्र सुचिकृत गराई अनिवार्य रुपमा करको दायरामा ल्याइने छ ।
- जलवायु परिवर्तनले पारेका प्रभाव न्यूनिकरणका लागि गल्याड नगरपालिका र विभिन्न संघसंस्थाको सहकार्यमा कार्यक्रमहरूको संचालनलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- वातावरण संरक्षण, शहर एवं वस्ति सरसफाईका साथै विपद व्यवस्थापनमा युवा स्वयंसेवक परीचालन गर्दै लगिनेछ ।
- बाढी पहिरो जोखिम क्षेत्रहरूको पहिचान गरी विपतको पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- सदियौ पहिले देखि निर्माण भएका चौताराहरूको संरक्षणको नीति अवलम्बन गरिनेछ । माटो संरक्षणका लागि पहिरो सम्भावित क्षेत्र खोला, नदि तथा खोल्सीहरूमा तटबन्धन निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।

नगरसभाका सदस्यहरू,

यस नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा संघ, प्रदेश र स्थानीय श्रोत साधनको परिचालन गरी विकासलाई समावेशी र समन्यायिक बनाउदै जनशक्ति विकास, रोजगारी श्रृजना र सुशासन कायम गर्ने उद्देश्यलाई केन्द्रविन्दुमा राखिएको छ । प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनबाट उच्चदरको आर्थिक वृद्धि र पारस्परिक सम्मान र अवसर सहित सामाजिक न्याय कायम हुने छ । यस नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सबै पक्षको सक्रिय र सकरात्मक सहयोग हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, गल्याङ नगरपालिकालाई मन मुटुमा राख्दै जन्मभूमी र कर्मभूमीको रूपमा माया गर्नुहुने देश विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण नगरवासीहरूलाई धन्यवाद दिनु चाहान्छु । शिक्षित, स्वस्थ, व्यवसायिक शहर, - उत्थानशिल, समृद्ध गल्याङ नगर” भन्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै बसौं बसौं लाग्ने गाँउ र सहर निर्माण संगै समुन्नत र समृद्ध गल्याङ नगर को रूपमा हाम्रा गतिविधि र कार्यक्रम अगाडी बढाएका छौ । यहि नारालाई आत्मसाथ गर्न हामी सबैलाई आपसी हार्दिकता र एकता सहित समुन्नत गल्याङ नगरपालिका निर्माणमा एकाकार हुन सम्पूर्णमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

धन्यवाद । नमस्कार ।